№ 121. Neue Jüdische Zeitung. II. Jahrgang.

נייע יידישע צייטונג

דיא „נייע יידישע צייטונג" ערשיינט יעדן דאנערשטאג אויף פרייטאג.

פרענומעראציאנס-פרייז:
גאנציעריג 7 פל. — קר.
האלבעריג 3 „ 50 „
פיערטעלעריג 1 „ 75 „

דיא רעדאקציאן אונד אדמיניסטראציאן בעפינדעט זיך Schiffmannsgasse 6, Budapest,
וואהין אויך דיא פרענומעראציאנס-געלדער צו זענדען זינד.

אינזעראטע ווערדען בילליגסט בעצאהלט.

Budapest, Dienstag 18. Juli 1882. שנת תרמ"ב לפ"ק. ב"ח בראדאעסט ב אב.

רעוואלוציאן אין עגיפטען.

אללערהאנדרינג איזט אין אינען שטוטפען פערוואנדעלט. דיא ענגלענדער האבען צוואר נור דיא בעפעסטיגונגען צערשטארען וואללען, נון זינד אבער צום נאכען אינגלאנד אויך איינינע נאכאמען אין דיא שטארק בעפעסטיגטען אונד אבער דאס זעלבסט פערבארג פערהעריגונג אנגעריכטעט. אלקסאנדרען, דיעזע בלוטיגע האנדעלסשטארט איזט דעם צערבראכען גלייך גמאכט. דאס איינגעטהאן פאן טויזענדען מענשען איזט דורך פייער פערנטטט. יא, זאגאר טויזענדע מענשען האבען אויך לעבען אינגעבעסט.

אלס אראבי פאשא גוזעהען האט, דאס ער דען ענגלישען קאנאען קיינען ווידערשטאנד לייסטען קאנן, לייגט פאר דיא וויסע פאהנע אויסשטעקען אונד עגיפטען אין בעגרעבניס אינגעקען שטעללט. דיעזע צייט בעגינטעט אראבי פאשא, אום גנעזען קראפט אינבעשעריגט דיך צו רוקצוציעהען, בעפאר ער יעדאך דיא שאנד פערלייגט, אפפענטלעך אונד נאכ דען פערבעגרעבניס דיא אינטערפאנדלונגען פאר-זוטעטצען וואורדע דיא בעשיעסענע אינגע-שטעללט. דיעזע צייט בעגינטעט אראבי פאשא, אום גנעזען קראפט אינבעשעריגט דיך צו רוקצוציעהען, בעפאר ער יעדאך דיא שאנד פערלייגט, אפפענ-טע ער אללע געפענגענסס אונד נאכ דען פער-בעגרעבניס דיא פייהרונג, וואס נון נעשיעהען איזט, דאס שאפפטעט יעדע בעשיעסענע אינגע-בלעבענען אינראאבער האטטען אינען פערצווייפ-לונגסאפפט, אום אידר לעבען צו קעמפפען. דיא שטרעפלינגע אום דען צוטהייזען מיט מעפסער בעוואפפנעט דורכגאנגען מאכטען אונד פלינדערונ דאס אינראאבישע שטאכטפערשטעל. אין מאנכען נאסנען וואורדע נום אין דיין נום אין שטאנט, אללעס וואורדע אפסקערוכט, אבערהאלל וואורדען שהרען אינגעשלאגען אונד זאגאר דיא לייכען לאגען דען מאסטפערגעבליעבענען אין גראבער אין גראבער מעגגע הערם דאר אנדערע באהלטיכע אייראאבער, פאר אללעס אבער פרייען, שרעקענגע, אראבערינגען, אללע שטרעפפענגען, אללע לייך פערשטעמפעלט, אללע צערשיטט מיט מעפסער ערשטאכען.

נאכדעם אראבי פאשא אלקסאנדרען פער-לאססען האטטע בעוועגטעגע ענגלישע אפלאה-טען דאס אופער אונד גינגען איך זא וויס עס איהנען מאגלך וואר אין דיא שאנדע. אום וואנא-טהאט צו הערלפען, פעעלע הונדערטע אייראאבער אנדערן איך דען ענגלישען שפפען אונטערקומען. דיעזע ערעכטשען אורדע פערגעבליכ ליידען, דיא זא אין דען לעטצטען פעלדצבשלאג טאגען פרידל. דען מוטטען.

דיא ענגלישען קאנאנען זינד נון צום שייגען געבראכט. דאפ אבער וערדען עטצט דיא דיפ. לאמאטען שפפ-עכען. דיעטע לייגטע בעריטטם אינע נאכריכט פאר, דיא זעהר הויכלעד נאטור צו זיין שיינט. עס האט נעמליך דער ענגלישע מינעסעער. דאס בעשאלאסען, דיא אראבערטעג בעוועטעגע מיט 48000 מאנן פאר-גוגעהמען. דאס מיליטער פיר דיא בעוועטעגע עגיפטעגע זאלל אין דער ריגעל מאלטאא. צופפערן אונד אום אנדערע ענגלאלנד ווער-דען. דיא ריטטענגען אין אנגלאנד זינד עגאאס, אל-לע פערפיגבארען שפפע אונד אראבערינד זינד צום אבפאהרען בערייט. דיא ענגלישע פרעגעטטע קריג מיט 5000 מיליטהערע אין שאאנגהאי אונד אלגיע-פיר דען פעלדצוג אין עגיפטען. וועגן זיך דיעזע נאכריכטען בעווארהייטען אללרעט, זא מוס עס באלד מיט פאנקרייך צו אינען ע ר נ ס ט ע ן שטרייט קאמען. פראנקרייך ווירד זיך נום גע-פאלגן לאססען. דאס ענגלאנד אלליין דיא אבערה-הערשאפט איבער עגיפטען אין זיך ריסט, — אין ריסלאנד איזט דיא עדרעגונג אבער דאס בעאם. באדרעמעגע אלקסאנדרייגנס זעהר גראם. דיא רו-סישען צייטונגען פערלאנגען, עס מוססע ערקלערט ווערדען, דאס ענגלאנד אים נאמען זוממטליכער מעכטע האנדעלט אונד אונטער דער קאנטראללע דער ענגלענדע שטעהט. — אין אינאלייגן האבען דיא נאכרטשען אים עגיפטען גאנאם אין ראם אגאאר פאן אינגע בעפאהשטעהערגען ערגיפס-ראטה.

קורץ, וואהרן מאן בלוטס, איזט אינצווישען דענדיס, ענגלאנד האט מיט זייגע איינגעגעבט-גען אונד אבעראלסדען פאר-עדהען אינען צונדער אונטער דיא מעכטע געווארדען, דער ערדר לייכט אינען אינגעהייערען וועלטבאנד פערארזה-בען קאנן.

עס איזט פיר-ווארר נאך אומער מאגלך, דאס זיך אין דער לעטצטען מונטע דיא טירקיא עגע-שלעגען ווירד, דיא אדרעגונ זעלבסט אין עגיפטען דער-ענשטעללען. עס ווירד איך הייטע אים פאר-סטאנדאפעל געמעלדעט. דאס אזמאן פאשא מיט 5000 מאנן אינפאנטעריע אונד 4 רעגימענטער קאי-וואלאריע נאך עגיפטען אבגעהט. אנדערערזייטס הייסט עס ווידער אין בעשטעגען הערר אים עגע-לערערין, פ-אנצאזען, טרקען אונד אשאלעגערן זאלל דיא אדרעגונ הערשטעללען, ביא דיעזען גע-שעפטע אנגעגען דיא א-ראבאנשען מעכטע אם לייסטעטען בעלכסט אבערא-אינאדרער נעראהטען. — האפפענטליך ווערדען דיא דיפלאמאטען, דיא אין אינער אנגעלעגענהייט דאס ווארט האבען, אינע פ-ריכטע לאזונג דער עגיפטישען פאנע הערר ב-ווערדען.

פערשיעדענע נייאיגקייטען.

(דער שטאטסאנזוואלט גינגען דיא אנטסעמטען.) אין אינגאן-ארט ערעיר שייטען וואס ער וויל. ער דארף עס דרוקען לאססען אונד דער אפפענטליכ-קייט אבערגעבען, אבער מאן ווירד דאס. וואס מאן שייטט איך פערגאנטארטליך נעמאכט. — זא האט בעריכט דיא קאנזיל אבער-שטאאטסאנ-וואלטשאפט איך נרוט דיא פ-ריכלאגע גענגען דען פאר-אראבאר 172 דעם שטראפגעזעטצעס (פ-ריינינגס גענגען אינע גלור-בעגגענגסגעשאפט) אינע ריכטע אין פערפאל-עצפפטען גענגען דיא פערפאססער אונד הערגסגע-בער פאן אנטסעמטשען צייטונגען אונד דרוק-שריפטען ביא דען בעטרעפפענדען פ-עסגערטשען אנגעשטרענגט. — בים בוראאפפסער פ-ריעסגע-ריכט ווארדע דיא פ-ריקלאגע גענגען דען פער-אנטווארטליכען רעדאקטער דעם „עסטרג אמ ראן-לאנד" וועגען אינעס „הונקלע וואלקען אם הימעל" בעטרעטטען, ג�גען אראבאר 172 דעם שטראפ-געזעטצעס פערשאפפענען. ארטיקעלס אנגע-שטרענגט: ביא דעמוולבען גערכטע וואורדע איך וועגען דער אין עולוי ערשיינענען פלוגשריפט „דאס מארטיר-מערכען" פאן עולאאר אונד דיא ארטהאלקסען ווירען" גגגען דען הערטסגעבער דעזעטר פרוגשריפט. ווילאהס אבאבלשאאר. דיא פ-ריקלאגע לויט אראבאר 172 אנגעשטרענגט. גגגען: דער פערגאנטארטליכ. רעדאקטער דעם אין נרעכטאאט ערשיינענדען בלאטטעס „אבאלשטעדיע קאולאבי" אונדערע וועגען דער אין דען נוממערן 25 אונד 29 דעם אבאלשטע-

רעוואלוציאן אין עגיפטען.

אללערהאנדרינג איזט אין אינען שטוטפען פערוואנדעלט. דיא ענגלענדער האבען צוואר נור דיא בעפעסטיגונגען צערשטארען וואללען, נון זינד אבער עס נאכען אינגלאנד אויך איינינע נאכאמען אין דיא שטארק בעפעסטיגטען אונד אבער דאס זעלבסט פערבארג פערהעריגונג אנגעריכטעט. אלקסאנדרען, דיעזע בלוטיגע האנדעלסשטארט איזט דעם צערבראכען גלייך גמאכט. דאס איינגע-טהאן פאן טויזענדען מענשען איזט דורך פייער פערנטטט. יא, זאגאר טויזענדע מענשען האבען אויך לעבען אינגעבעסט.

אלס אראבי פאשא גוזעהען האט, דאס ער דען ענגלישען קאנאנען קיינען ווידערשטאנד לייסטען קאנן, לייגט פאר דיא וויסע פאהנע אויסשטעקען אונד עגיפטען אין בעגרעבניס אינגעקען שטעללט. דיעזע צייט בעגינטעט אראבי פאשא, אום גנעזען קראפט אינבעשעריגט דיך צו רוקצוציעהען, בעפאר ער יעדאך דיא שאנד פערלייגט, אפפענ-טע ער אללע געפענגענסס אונד נאכ דען פער-בעגרעבניס דיא פ-ריהרונ, וואס נון נעשיעהען איזט, דאס שאפפטעט יעדע בעשיעסענע אינגע-בלעבענען אינראאבער האטטען אינען פערצווייפ-לונגסאפפט, אום אידר לעבען צו קעמפפען. דיא שטרעפלינגע אום דען צוטהייזען מיט מעפסער בעוואפפנעט דורכגאנגען מאכטען אונד פלינדערונ דאס אינראאבישע שטאכטפערשטעל. אין מאנכען נאסנען וואורדע נום אין דיין נום אין שטאנט, אללעס וואורדע אפסקערוכט, אבערהאלל וואורדען שהרען אינגעשלאגען אונד זאגאר דיא לייכען לאגען דען מאסטפערגעבליעבענען אין גראבער אין גראבער מעגגע הערם דאר אנדערע באהלטיכע אייראאבער, פאר אללעס אבער פרייען, שרעקענגע, אראבערינגען, אללע שטרעפפענגען, אללע לייך פערשטעמפעלט, אללע צערשיטט מיט מעפסער ערשטאכען.

נאכדעם אראבי פאשא אלקסאנדרען פער-לאססען האטטע בעוועטעגע ענגלישע אפלאה-טען דאס אופער אונד גינגען איך זא וויס עס איהנען מאגלך וואר אין דיא שאנד. אום וואנא-טהאט צו הערלפען, פעעלע הונדערטע אייראאבער אנדערן איך דען ענגלישען שפפען אונטערקומען. דיעזע ערעכטשען אורדע פערגעבליכ ליידען, דיא זא אין דען לעטצטען פעלדצבשלאג טאגען פרידל. דען מוטטען.

דיא ענגלישען קאנאנען זינד נון צום שייגען געבראכט. דאפ אבער וערדען עטצט דיא דיפ. לאמאטען שפפ-עכען. דיעטע לייגטע בעריטטם אינע נאכריכט פאר, דיא זעהר הויכלעד נאטור צו זיין שיינט. עס האט נעמליך דער ענגלישע מינעסעער. דאס בעשאלאסען, דיא אראבערטעג בעוועטעגע מיט 48000 מאנן פאר-גוגעהמען. דאס מיליטער פיר דיא בעוועטעגע עגיפטעגע זאלל אין דער ריגעל מאלטאא. צופפערן אונד אום אנדערע ענגלאלנד ווער-דען. דיא ריטטענגען אין אנגלאנד זינד עגאאס, אל-לע פערפיגבארען שפפע אונד אראבערינד זינד צום אבפאהרען בערייט. דיא ענגלישע פרעגעטטע קריג מיט 5000 מיליטהערע אין שאאנגהאי אונד אלגיע-פיר דען פעלדצוג אין עגיפטען. וועגן זיך דיעזע נאכריכטען בעווארהייטען אללרעט, זא מוס עס באלד מיט פ-אנקרייך צו אינען ע ר נ ס ט ע ן

שטרייט קאמען. פראנקרייך ווירד זיך נום גע-פאלגן לאססען. דאס ענגלאנד אלליין דיא אבערה-הערשאפט איבער עגיפטען אין זיך ריסט, — אין ריסלאנד איזט דיא עדרעגונג אבער דאס באם. באדרעמעגע אלקסאנדרייגנס זעהר גראם. דיא רו-סישען צייטונגען פערלאנגען, עס מוססע ערקלערט ווערדען, דאס ענגלאנד אים נאמען זוממטליכער מעכטע האנדעלט אונד אונטער דער קאנטראללע דער ענגלענדע שטעהט. — אין אינאלייגן האבען דיא נאכרטשען אים עגיפטען גאנאם אין ראם אגאאר פאן אינגע בעפאהשטעהערגען ערגיפס-ראטה.

קורץ, וואהרן מאן בלוטס, איזט אינצווישען דענדיס, ענגלאנד האט מיט זייגע איינגעגעבט-גען אונד אבעראלסדען פאר-עדהען אינען אונדער אונטער דיא מעכטע געווארדען, דער ערדר לייכט אינען אינגעהייערען וועלטבאנד פערארזה-בען קאנן.

עס איזט פ-ווארר נאך אומער מאגלך, דאס זיך אין דער לעטצטען מונטע דיא טירקיא עגע-שלעגען ווירד, דיא אדרעגונ זעלבסט אין עגיפטען דער-ענשטעללען. עס ווירד איך הייטע אים פאר-סטאנדאפעל געמעלדעט. דאס אזמאן פאשא מיט 5000 מאנן אינפאנטעריע אונד 4 רעגימענטער קאי-וואלאריע נאך עגיפטען אבגעהט. אנדערערזייטס הייסט עס ווידער אין בעשטעגען הערר אים עגע-לערערין, פ-אנצאזען, טרקען אונד אשאלעגערן זאלל דיא אדרעגונ הערשטעללען, ביא דיעזען גע-שעפטע אנגעגען דיא א-ראבאנשען מעכטע אם לייסטעטען בעלכסט אבערא-אינאדרער נעראהטען. — האפפענטליך ווערדען דיא דיפלאמאטען, דיא אין אינער אנגעלעגענהייט דאס ווארט האבען, אינע פ-ריכטע לאזונג דער עגיפטישען פאנע הערר ב-ווערדען.

פערשיעדענע נייאיגקייטען.

(דער שטאטסאנזוואלט גינגען דיא אנטסעמטען.) אין אינגאן-ארט ערעיר שייטען וואס ער וויל. ער דארף עס דרוקען לאססען אונד דער אפפענטליכ-קייט אבערגעבען, אבער מאן ווירד דאס. וואס מאן שייטט איך פערגאנטארטליך נעמאכט. — זא האט בעריכט דיא קאנזיל אבער-שטאאטסאנ-וואלטשאפט איך נרוט דיא פ-ריקלאגע גענגען דען פאר-אראבאר 172 דעם שטראפגעזעטצעס (פ-ריינינגס גענגען אינע גלור-בעגגענגסגעשאפט) אינע ריכטע אין פערפאל-עצפפטען גענגען דיא פערפאססער אונד הערגסגע-בער פאן אנטסעמטשען צייטונגען אונד דרוק-שריפטען ביא דען בעטרעפפענדען פ-עסגערטשען אנגעשטרענגט. — בים בוראאפפסער פ-ריעסגע-ריכט ווארדע דיא פ-ריקלאגע גענגען דען פער-אנטווארטליכען רעדאקטער דעם „עסטרג אמ ראן-לאנד" וועגען אינע „הונקלע וואלקען אם הימעל" בעטרעטטען, ג

́ענגען אראבאר 172 דעם שטראפ-געזעטצעס פערשאפפענען. ארטיקעלס אנגע-שטרענגט: ביא דעמוולבען גערכטע וואורדע איך וועגען דער אין עולוי ערשיינענען פלוגשריפט „דאס מארטיר-מערכען" פאן עולאאר אונד דיא ארטהאלקסען ווירען" גגגען דען הערטסגעבער דעזעטר פרוגשריפט. ווילאהס אבאבלשאאר. דיא פ-ריקלאגע לויט אראבאר 172 אנגעשטרענגט. גגגען: דער פערגאנטארטליכ. רעדאקטער דעם אין נרעכטאאט ערשיינענדען בלאטטעס „אבאלשטעדיע קאולאבי" אונדערע וועגען דער אין דען נוממערן 25 אונד 29 דעם אבאלשט-

פערלאָווּנג.

דער זאלצבורגער לאָז.

אם 5. יולי וואהרדען פאָן דייעיער לאָז נאכשטעהענדע האָהערע געווינסטען געצאָגען, אונד צוואר פיעל דער הויפּט־טרעפּפער מיט 10000 נול, אויף נומ׳ 56341, דער צווייטע פרעפּפער מיט 1000 נול, אויף נומ׳ 18541, פערנער געוואָנגען יע 500 נול, נומ׳ 4098 אונד נומ׳ 84208, יע 100 נול. דיא נומערן 4051 43190 57815 67528 79971.

דער ווייגער קאָממונאל־לאָז.

בייא דער אם 1. יולי פאָרגעגאַמענען צייהונג דיזער לאָז וואהרדען פאָלגענדע סעריען געצאָגען: 238 282 718 438 1461 1298 2191 2404 2412 2843 2857 אונד 2973. פאָן דייעזען פיעל דער הויפּטטרעפּפער מיט 200000 גולדען אויף סעריע 228 נומ׳ 50, דער 2-טע פרעפּפער מיט 50000 גולדען אויף ס׳ 1298 נומ׳ 99, דער 3-טע פרעפּפער מיט 10000 נול. אויף ס׳ 2855 נומ׳ 13, פערנער געוואָנגען 1000 גולדען ס׳ 228 נומ׳ 46 אונד 59, ס׳ 282 נומ׳ 57 אונד ס׳ 1298 נומ׳ 63 אונד 70, אויף אללען איבריגען סעריאָן־סען סעריען פאָלגט דער געצאָגענסטע פאָן 130 נול.

דער ברוינשווייגער לאָז.

בייא דער אם בריינשווייג פאָרגעגאַמענען סעריאָלאָזונג וואהרדען פאָלגענדע סעריען געצאָגען: 146 917 380 151 1086 1117 1259 1451 1678 1394 2017 2031 2251 2572 2810 2621 3038 3051 3069 3277 4012 4324 4364 4493 4614 4776 5055 5184 5660 5505 5733 5748 6170 6517 6519 6522 6525 6555 6847 6997 7087 7343 7317 7554 7641 8214 8680 8871 8872 8966 9040 9166 9477 אונד 9592.

לאָטטאָ־ציעהונג פאָם 12. יולי.

פּראג	31	1	66	56	28
לעמבערג	12	10	31	51	21
הערמאנשטאדט	43	18	98	35	72

פערענטוואָרטליכער רעדאקטעור:
יקותיאל הלוי לעדערער.

קאָנקורז.

אין דער הייזענע אדסה, נעמינדע איזט דיא שטעללע איינעם מיכטיגען בעל תפילה פּראָקטישען שוחט, נוטער קורא. דער פאָן דייא אנערקאנטען ארטה: אבבינען מיט קבלות פערזעהען איזט אונד ניע אין איינער פאָרשריפטסגעמיינדע פּעגיריטע, צו בעזוטצען. געהאלט 5 גולדען דיא וואָכע, נאכצע שהיטה אם ווערטהע פאָן 3 בזו 4 גולדען, פייער וואהנונג אונד נעבענגעמאלטענעט. דיא שטעללע איזט ״ח אלול הבע״ל בעזעטצטען. ייוישעפּזיגן ווערדען נור דעם אקצעפּטירטען פערזענשט.

טעטה (ראאבער קאָמ׳) יום א׳ פ׳ בלק עמ״ב.

דער פאָרשטאנד.

3 3

קאָנקורז.

אין דער געפּערטענטען ווך אנצייגען, דאס ער על שנת תרמ״ג 1883 לספּסרם, אינען לוח הייזינגסגם, דער אין ידיע הגיונס אלס זמן מולדות תקופות וסוף זמן קידוש הלבנה, וויא אויך בעגעלעך דיי מגרבי ודיני בית הכנסת ווערד קאָרעקט אונד צופיעלעסטע איזט; זעלבער איזט אָאָן שני נאוני הדור נ׳ נעמלך מהגאון משוראן נ׳ ומהגאון המאטערסדאָרף נ׳ בעוואהנטעם, דער פרייז איזט 12 קר׳ אָפּטענטעצט, פיר בוכהענדלער בז 50 עקסעמפּלאָרען 10 קר׳, איבער 50 עקסעמפּלאָרען 9 קר׳. — אם ענדער נאכפרעגע פאָרזוריגען, לאָסט איך איהן אים זעלבסטפּרעלאָ ענשיגען אונד איזט פיר הערענדער נור דיי רעקט אָאָן מיר צו בעגעגענען.

D. Friedländer

Budapest, Neuer Marktplatz Nr. 8.

כשר קאָרפּאָטטענ־ציינגעל־קעזע.

אין ציינגעל צו 3 בז 4 קילאָ **Im** קייאָטטען.

וויא איך עמענטדאלער כשר ליפּטייער פרימא, — אין קלייגען געבינדען בהכשר נמור אפילו למדדרין מן המדדרין שעטעט פאָרערטהיל ביא עקבא עדרעגעפּלה.

JAKOB EHRENFELD

Brennholzhandlung

in Ofen Christinerstadt, Grabengasse Nr. 13.

קונדמאכונג.

אין סיפר־נעהילפע ״א מאר ווירד בייא משה סיפר סת״מ אויפגעגאָמען.

Moses Löwinger

10 Gebotschreiber Pressburg.

דיא נייעסטע רפּפינדונג

איזט דאס נאך פּראָפּעאָר באאנער אויס אמעריקא נייפערגעגעסטעטעעלאָסטישע בריוכבאנד פאָן אפּאלל־אָ־צער, וואיזאל פיר דערדען אדס אייך פיר דאמען אונד קינדער; זעלבעס איזט אָהנע פערדען אויס ייעגען נומפּר קינסלליך קאָנסטרואירט אונד דאס דען שוץ, דאס עס זעלבסט דיא פּיאלטעגסען בריכע אין קיינעסטער צייט אין דיא גליכע לאגע ברינגט.

פּרייז: איינפאכע פאָן 6—7 גולדען, דאָפּפּעלטע פאָן 10—15 גולדען פיר קינדער אום דיא אפּלאָסע בילליגער.

נאָכעמס לאגער אין מיטעטער־שפּיטצען, לופט־פּאלטעגר, בעטטע־איינלאגען, מעטע־שטיפּפּען אונד אללערליי נומיוואאדיע־אדיקעל — בייא ווכבענדער בעסטע אנזוגע בען אָאָ דעסטס, לינקס אדער דאָפּפּעלט, וא אויך דיא לייזטייטע.

בעסטעללונגען מעטעלסט נאכנאהמע אומגעהענד בייא

MORITZ POLITZER, k. k. Bandagist,

Budapest, Franz-Deákgasse.

דיא שאָנסטען גאָלדשטיקעריינען

איך פּרוכט אונד מאנטעל.

K. GRÜNWALD,

Budapest, Landstrasse Huszár'sches Haus.

אינגעגער יידישער גאָלד־שמיד אין אָסטערייך־אונגאר.

עמפּפעהלט זיך צו אנפערטיגונג אללערליי אים יידישען אלטען אונד נייען רישם פאָרקאָמענדען גוסגאָלד־שטיקעריינען אונד בריכע דעסגען זיך 36 אדרעס אין דיעזען נעבעט עריינבעגעגעד יאָהרלאָגער דעגעטער רוף פיר סאָלדע אונד בעכסטעטע עפּפעקטאָרונג.

ציינגגגען אין גאָסטער אימיאהל לייגען צור אינזיכט איך

פּרוכטפּרייזע דער קאָרנדאלדע פאָם 13. יולי.

לעס נאך מאסקו. גענאנגען וואר אונד נין פאן דאָרט קורסק צוריקקעהרטע. נאך אנדערט. האלב שטונדע קאם איין צוג מיט רעטונגס־מוניקן. דיא גאנצע אינוואליד־ווישאפט פאן משעריני, פאן וולאדיסלאוו, פאן רוסאק (קליינע אָרט אין דער גאוורנעמענט אילטשן מיט פאקעלן הערבייא. פאן צו רעטונגן. מאן האָרט נישט איין לוט. דיא גענאלט דעם שטויצעס וואר איינע פורכטבארע. דיא מיטלען וארען שאן דורך דען פאלל געמאַרטעט אנדרען, וויא דעם ביא דען בוהער אויסגאנג פונדענען ליבען קאנסטאטירט איזט. דיא אבריגען וועדען וואהל ערשטיקט זיין. דורך דיעזען שדעקליכען אונגלי־קספאלל זינד דיא מאָרגענרוטהען פאן מלין דעם לאנדעס אין טרויער פערוואנדעלט. פאן דען נעשטורמטען 8 וואגאנען וארען 5 וואגאנען 2. קלאפטען. 1 קלאפטע.

" (איין עהנליכער פאלל וויא אין טיס־אוסלאר) האט אויך אין באלטאַ (רוסלאנד) שטאטשגעפונדען. דאוולבסטן שעלטשע איין בעאמטער דיא אבלען דעם אבגעאדענטען אנאר. ער בעשולדיגטע אויך דיא יודען, איין בריס טענוויינ ברעמדרעט אונד נאכדעם־ליבעוויזע אין דען קיר־בהאָף פערגראבען צו דאבען. דאס איינגע־רעגטע פאלל וואלכטע שאן דיא יודען „בעשטראָ־פען". דאך שרשטען דיא פאליציא אונד דער אָרסטבריסטליכע נאך דרעכטיגטע בעשווערדע־ענען אין. אדרעגען דיא אינסגראבונג דער ליכע אן, אונד זעהנע דא. אין אנגעבלך צערשטרקלעטע ליכע ערוויזען זיך אלס אונפערזוכטס אונד איינע לונגענלעדמונג אלס נאמיזלכע אורזאכע דעם טאָ־דעס. לידיער וואורדע דער באאמטע נישט איס דעם דענסטע נעגאנגע. איר ער עס וואהל פערדיענט העטטע. דאס מאן מיט אבלכען שורקען זא נאכדטכס־פאלל אומגעהט. דאס איזט אינס אונגערקלעלליך.

(צור רוסישען יודען־אוסוואנדע־רונג) אים לעטבערג וורד נעמעלדעט, דאס דיא צוריקשקונג יידישער פלטכטלינג נאך רוס־לאנד איינען גינסטיגען פערלויף ניממט. פאס 9. בים 12. וואורדען 850 איסוואנדערער צוריק־טראנספארטירט. זאבאלד דיא רוסישע בעהאָרדען דען גרענצאבערטרעטע פערלייכטערט האבען וועד־דען. דארך אנד אין ערוואהרטען, דאס עדדען צווייטען מאל 400 איסוואנדערער אין אדדע דיא אמאבען בע־פאהרדט וועדדען קאנגען.

" (דיא רוסישען יודען אונד דיא סיריקיא) אים קאנסטאנטאָפעל וורד דאס עדדע זיינעס לעבענס. דאס בעשטעמטע אין דינער אנדלונגסווייזע.

דא דער קאדיע פאן אלך אינעס נישט דעס דאס־סעס נעגען דיא יודען בעגעגלט וואר. זא שיין עס נור נאגין נאטיוליך, דאס דיא אלן אינס אינגעגעמסט בע־אסטען, אן אדדער שיטעאן פיזאס, מיס דער נאקטען נרוזאטקיס פערזוהרטן. ערדער, דער ביא אוס־ארגנו רעליגיעזע נעבאָטע ערלאסס. אנדרעזיט, אבר דיא דערסטע שטראפע אין, יא, וואורדע צום מאָרדע פער־אורטהילט אדדע דורך דיא אינסבעזונדערע מאדע אדדע נעקומען. דיא אבער וואורדע דיא אבריגע פאן יידי־שען פערדענטען אונד אנגע בערן אונפערשיטצט. נאמענס־ליך וואר פאן אדדר, דער, וועלכטס דעם בעזיטצטס קונדיג, אם בעסטען עס פערשאפט, דאך דאמיט בעגאדדען אויף דיא שטאר צו עולפען. ער סרעב דיא קונדע אוס דען שולען אונס צוזאמן זיא. האנדזוערקע צו עלדערנען; ער פערריכטה יעדע אומגעדונג דער יאמיטען דערקעטע אונד בראכטע אדדורך אונזוגלייכנס עלעגר אינבע זיינע שאמאס־מעסגענאסקען.

אונפערדעס לעבטע דער ראבבי קיקבא אים ווידע דעס הייליגען לאנדעס אונגעגעדרט אונד אונגעשאדדט זיינער לעדדרהטעזנקיס. נאכדעם דאס יידישע פאלק אין נע־דעלאנע עלידטען, וויא נע צוזאָר אונד נע נאכהער, שיין אללעס פערגעבען אין. מעגר אלס אינע אלבע מלליגען לייכען בעדעקטע דיא אבדעדער בי־ותר אונד דעסטע אומגעבונג. דער אינבערעסס ישראל'ס ערלאב דער פורטבארע פערפאלגונג. דיא בעסטען אונד עדעלסטען וואורדען צור שלאכטבאנק נעפיהרט. דער האָפגענג, דיא זיך אן דן ערשיינען דעס פערטיגליכען משיח נעקנופפט האטטע, וואר דיא שרעקליכסטע עפפערשיינונג נעפאלנט. אבער דאס נייאס דער יודען ראבבי קיקבא'ס ערלאב דער פערצווייפלונג נכם. מיס אונגנראבנער ראאס

אנד אונערסדיקעס אביישעטע דער ווידדנע נריי, אום דיא וואונדען ישראל'ס צו דעלקן.

אונטערר וויינען לעדערן, האסט דאס אנגלישע משה'ס דער אָבגנע נלך אונד דאס אנגעזיכט יהשע'ס דעם מאָנדע, דענן וויא דער מאָבר זיין ליכט פאן דער אָבגנע ערהאלן; זא שאראהלעט משה'ס ליכט אין יהשע ווידער אויך ראבבי קיקבא נלך דער אָבגנע; אבער עס וואורדן פינף מאָנדע, דאא איהן אונסקריישטן. ידיער שליעד שלעד מיט אין בעזאָנדערעס פעלד דער יודישן ווייססנשאפט דעם לעדערעס צור פעלענע איבערנאָמסטן. ר' מאיר אונד ר. נחמא נאהמען פאר אללעס דיא הלכה אלס שעריקען אונד שיינבאר אונאבהענגיגע נעזעצעבונגסאָרטיס אן זיך אויף. דיא הלכה דעס ר' מאיר, דיא ער פאן זיינעס לעה־רער ראבבי קיקבא איבערקאָמסטן האטטע, בילדעטען שטע־טער דיא רזונדלאגע צו דען זעכס בראדזונגען דער משנה דיא רבני יהודה, דער הייליגע, דער זאָהן ענעס שטעהן בן נמליאל, דען זוהר ביא דיא דער צערשטאָרבנע נאָן ביתר קנענגן לערנען, אין פערבינדונג מיס זיינען נענעסטן אונד שי־לערן פרנעשן אונד נעדערשריבן. דיא הלכה, וועלכע ר' נחמא פאָן זיינעס לעהרער ראבבי קיקבא איבערקאָם, ביל־דענען דיא רזונדלאגע דער תוספות, וועלכע שפעטער ר' היא אונד ר' הושע, דיא שליער אונד נעגאָמסטן דעס רבני יהודה, דעס הייליגען, אָרדענונג אונד נעדערשריבען. דיא תוספות ענטהאלט אם נאָסטן אונד נאנצען דאסזעלבע זיא דיא משנה. נור מאנכמאל אם אנדערע אָרט, באלד קור־צער באלד אויסהרליכער, זא דאס דיא תוספות פעלבאָך נעאיינענדע אויס. אבער דורכלע מאנטה נליכ בי בערשען, — ר' יהודה בן אליה, דער דרייסיג שליער ראבבי קיקבא'ס, דאס האטטע דיא ארט אונד ווייז זיינעס לעהרערס, דיא הלכה אנטשטעלבאר אן דאס הייליגע שרפטווארט אנזוקנופפען, דן צו איינען נעמאכט. צו אויס דער אורהקבר יעגער ער־קלערונגען דעס דרייסיגן, פערטען אונד פינפטען בוך משה, וועלכע מאנטען דעס נאמען ספרי אונד ספרא עראלטען זינד. — ר' יוסי בן חלפטה, דער פיערטע שליע־ראבבי קיקבא, פאן דעס דיא ווייזן אונס בעריכטען, דאס ער דיא פיעס דער הייליגען ווייססנשאפט אינגעגרוס־גען, דאס אויסער דיינער נעשטאנדע אין דער אינגעגעמען דיא דיא דיא ערגעבניס דער אינגעגעמען דיא דיא ווייז אינגעגעגען אין דער טרקיא נעגען דיא אינוואליגרונגן דער יודען.

" (דיא פיעס אין דער יאָר אין אָסטערייך האבען אן אנגאלעגענהייט דעס אנט־סעמטשען לעבענס אונד בהבאהמונג אבגע־האלטען אונד הערזיגע אין רונדשרייבען אן אללע קאטאהלישען גייסטליכען ערגעהען לאססען, אין וועלכעס דיא גייסטליכען פאָר אייגער פערבינדונג מיט דען אנטסעמטען געוואלטס אונד זיא נאך דאצו איינגעאָרדערט ווערדען, גענען דאס טריי־בען דער אנטסעמטען צו אריבטען. וויא עס זיך הערוטשטעללט. נעהאָרן נור וועניגע גייסטליכע אין אָסטערייך צו דען אנטסעמטען, דיא מיס־טען דערזעלבען פערזיגע גגענן דען אנטסעמ־טסמס.

" (נייע גולדענע אָטען.) עס וורד מיט 1 סעפטעמבער ווערדע אין נייס נעדד אין אמליף 3-גולדען נאטען ווערדען איינגעגאנגען. דאס אלטען 1-גולדען נאטען ווערדען איינגעגאנגען. דאס אלטען 1-גולדען נאטען אין נעגען דיא הערדען אליאנס אנד אלקעלכען אנד אלקעלכע־אדעי־? — נין. דיעזע האבען זיך נייערדינגס עטסטעווים אונד ארבייטטע יע דער אלטע ייזע איינגעגעגען פרסס. ווארזיך דיא ערגייבנס אי־נעס. דעוולטאאטטעס אנד דעוולטאאטטעס אונד ארבייטנגס דער אנדערע אין דער ווייז אינגעגעגען אין דער טרקיא נעגען דיא איינוואליגרונגן דער יודען.

" (דיא אינשאָפט פיר דיא יו־דען. עמסטליכע ערבעטשאָפט אונד בישאָפ אין אָסטערייך האבען אין אנגאלעגענהייט דעס אנט־סעמטשען לעבענס אונד בהבאהמונג אבגע־האלטען אונד הערזיגע אין רונדשרייבען אן אללע קאטאהלישען גייסטליכען ערגעהען לאססען, אין וועלכעס דיא גייסטליכען פאָר אייגער פערבינדונג מיט דען אנטסעמטען געוואלטס אונד זיא נאך דאצו איינגעאָרדערט ווערדען, גגענן דאס טריי־בען דער אנטסעמטען צו אריבטען. וויא עס זיך הערוטשטעללט. נעהאָרן נור וועניגע גייסטליכע אין אָסטערייך צו דען אנטסעמטען, דיא מיס־טען דערזעלבען פערזיגע גגענן דען אנטסעמ־טסמס.

" (נייע גולדענע אָטען.) עס וורד מיט 1 סעפטעמבער ווערדע אין נייס נעדד אין אמליף 3-גולדען נאטען ווערדען איינגעגאנגען. דאס אלטען 1-גולדען נאטען ווערדען איינגעגאנגען. דאס אלטען 1-גולדען נאטען אין נעגען דיא הערדען אליאנס אנד אלקעלכען אנד אלקעלכע־אדעי־? — נין. דיעזע האבען זיך נייערדינגס עטסטעווים אונד ארבייטטע יע דער אלטע ייזע איינגעגעגען פרסס. ווארזיך דיא ערגייבנס אי־נעס. דעוולטאאטטעס אנד דעוולטאאטטעס אונד ארבייטנגס דער אנדערע אין דער ווייז אינגעגעגען אין דער טרקיא נעגען דיא איינוואליגרונגן דער יודען.

" (דיא אינשאָפט פיר דיא יו־דען. עמסטליכע ערבעטשאָפט אונד בישאָפ אין אָסטערייך האבען אין אנגאלעגענהייט דעס אנט־סעמטשען לעבענס אונד בהבאהמונג אבגע־האלטען אונד הערזיגע אין רונדשרייבען אן אללע קאטאהלישען גייסטליכען ערגעהען לאססען, אין וועלכעס דיא גייסטליכען פאָר אייגער פערבינדונג מיט דען אנטסעמטען געוואלטס אונד זיא נאך דאצו איינגעאָרדערט ווערדען, גגענן דאס טריי־בען דער אנטסעמטען צו אריבטען. וויא עס זיך הערוטשטעללט. נעהאָרן נור וועניגע גייסטליכע אין אָסטערייך צו דען אנטסעמטען, דיא מיס־טען דערזעלבען פערזיגע גגענן דען אנטסעמ־טסמס.

" (נייע גולדענע אָטען.) עס וורד מיט 1 סעפטעמבער ווערדע אין נייס נעדד אין אמליף 3-גולדען נאטען ווערדען איינגעגאנגען. דאס אלטען 1-גולדען נאטען ווערדען איינגעגאנגען. דאס אלטען 1-גולדען נאטען אין נעגען דיא הערדען אליאנס אנד אלקעלכען אנד אלקעלכע־אדעי־? — נין. דיעזע האבען זיך נייערדינגס עטסטעווים אונד ארבייטטע יע דער אלטע ייזע איינגעגעגען פרסס. ווארזיך דיא ערגייבנס אי־נעס. דעוולטאאטטעס אנד דעוולטאאטטעס אונד ארבייטנגס דער אנדערע אין דער ווייז אינגעגעגען אין דער טרקיא נעגען דיא איינוואליגרונגן דער יודען.

פערצייכנים

איבער דיא פיר אנזערע אנגלייכלכען גלוי־בענסברידער אין רוסלאנד בייא זר' ערדזוד דעם הערדן אבערראבבינער נ"י צו פרעס־בורג איינגענאנגענען שפענדען.

XIII.

קאשוי: דורך ה' ישעי שארמאנן הה"ק נעזאמעלט פאן דען מטלעדערן דער אר"מהא־האקטען נעמינדע 331 נולדען.

מטראפק: דורך ה' עהרלי ה' אבערראב־בינער. נעזאמעלט דורך ה' צבי הייש פ"רדמאנן הה"ק אונד ה' יעקב צבי נוטשאנן 50 נול.

באאן: (מ"רענטער קאמטאאב) דורך עהרלי הערדן אבערראבבינער ייך אונד לאבלי פאר־שאנד 76 נול.

פוטנאק: דורך הערדן יעקב קאהן 43 נולדען 35 כך.

פאַר דען געפענגנס.—וועכטערן איינגעהאַלט אונד צוריקגעבראַכט.

(יוד נעהעטצע אין שטינג אַנגער.) נכט אומגאַנסט איזט דאס אייזנבריינער קאָמטאַאַ דאַסעזנגע, וועלכעס דיא צוויי פעלדהאַפּטס עהרע צוגעזעסט. דערען וועכטאַר אישטיצ צום אבנעאַרדנעטען צו בעזוטצען. דער נייא ערגאנגטע אבערגעשאַפן קאָלאָמאַן פאַן ראַדא דעזעלט אַם 11. דיעזעס זיינען איינגעזאַ. איינע דעפּ. טאַציאָן דער שטינאַמאַנגערער יידישען גע. מינדע. בראַכטע אהם אהרע הלדיגונג דאַר. ער נאַב דער דעפּוטאַציאָן דיא פערזיכערונג, דאַ מאַנע פאַלקלאָמען בערעהיגט זיין, ער וועדע ניכט נור דיא מאַכט, זאַנדערן אויך דען עגעשעדענען ווילן לען בעזוטצען. ערע אנטסעמטשע בעוויגונגען אים עגעשטעהען צו געשטאָקען. וועדערען זיך דיא איינ. וואהנגע שטיינאַמאַנגע פאַר דעם קאָמטאַאַס. נעפיידע פערזאַמטלטען, וויא דער נייא ערגאנגטע אבערגעשאַפן איינע רעדע העלט, צאַג אין פאַ. בעלהיפען דורך דיא שטראַסען, דראַהטע דען יודען מיט טאָד אונד פערדרעבען אונד באַמבאַרדירט דען מעמפאַל מיט שטעינען. עס וואורדען נון צוואָלף רעדעלס פהרער פערהאַפטעט. אונטער וועלכען איינגעג איסוהנאַטעג, האַסס דאַס צערשטאָרונגס. ווערק שאַן אַנגטאַן נעפאַלגט וואָרדען דאַר אונד דאַס דער איינגעקליבע אישטאַבט בעדיר זאַהן אי. נעס הינזוגען מאַשינענאַפּאַריַיס בעזוטצער, אין נאַטאַרישער קראַקהעלער אונד טרונקענבאַלד. אונד אין בעאַמטער דער אונגאַרישען וועסטבאַהן זונד. דיא פערהאַפטעטען יודערדער אַנדערן אַן דאַס קאָמטאַאַס-נעפאַנגענהייז אבגעלעגערס. אבער דעמסע וועדע דען איזאָלירטען איינזיעדלערן שטיינאַמאַנגערס נור וועגנ געהאַלטען, דענן דורך דיא עראַלטען צאַהלונגען פערהאַפטונגען וואורדען דע דער אַבעדע נור נאָך מעהר אויסגעגאַנגען. נון קאַם דער דירעקטאָר דער מאַשינענפאַבריק דער אונגאַרישען צוגס הייזען אונד אינהנדערט. פּאַסאַגיר וועגען. דאַס עס אהם אונ. מאָלדיג וויא, זיינע 150 אַרבייטער צוריקצוהאַלטען. דיא אַרבייטען בעריטטס דען גאַנצען טאָג נכטס. זאַגדערן זיין דאַסט בעשעפטיגט. פאַרקהרונגען צו פערעפען, אים פערמיינע מיט אנדערען אַרבי. טערן דיא יודען נאָך הייטע נאַכטס צו פלוגדערן אונד צו פערזאַגן. דער שטאַדטישטאַמאַן נינג צום בירגערמייסטער אונד דייזער צום אבערגע. שאַן, אים איהן אים ראַטה צו בטיטען. דייזער בע.

פאָלליעטאָן.

יודא אונד ראַם.

(56-טע פאָרטשעטצונג.)

„מאַנ דאַנן דייזעס אָדער יענעס נעבאָם נכם ער. פעלדס ווערדען, (אַנטאַר ראַבבי קעכא אונד ווייטער) זאָ ווירד עס דעסטאָ ראַנזאַטע נעמען, ווענן דער שטראָם, דער אונס עטאַס בערראַהם, פאַרבערגענגע גען זיין ווירד. אבער איינעס איזט, וועלכעס קיינע בעשרענקונג ערליידען דאַרף, דעלבסט צור צייט דער הייליגסטע נאַכט אונד נאָפאַר. דאַס איזט דאַס שטוידאוס דער הייליגען נאָפּטעסלערדע. זאָלליסט עס בעשרענקט ווערדען, זאָ מיסטע דיא וואורצעל פערקיס. מען, אים דער אין דער צוקונפט נייס לעבען קעסטאָר. שטייפטען ווירד. דיא פּסאַלען דער נאָפּטעסלערדע גליינס איינער נאַסען קעסטע, וועלכע פאַן דער אָפּפענבאַרונג אויף דעם סיני הגאבריינען זאָלל בים צו דען שטראָם בעשלעפּטען. יעדעס נעשלעכטס בילדעס אונד איין גליעד אין דייזער דייזער נאַסען קעסטע אונד פערבינדע דיא אַזקונפּס מיט דער פערגאַנגענהייט. אינן אַיין נשלעכטס דייזעס הייליגען שטוידאוס פערגאַנגענהייט ווירד, זאָ וועדע דיי תורה דען נאַכקאָמען פערלאָרען פיר אַלדע צייטען. וואהל איזט אים יודענטהום דיא סאַהם דאַס האָכסטע, וויא אונזערע לעהרער אונס בעלעהרט האבען, דאַסס נכם דאַס לעהרען אונד לערנען דיא הרסאַהבע איזט, זאָנדערן דאַס סהון. וועגן עמאַנד לערנס אונד נכם נאָך דעם נעלעגענהייט האנדעלט, זאָ גלייכט ער מאַנען לאַנגסאַמען, דער דיא זעגס אונד נכם ערגעזעט. אַן אונד פיר זיך נעגאַסטען אים דאַס לערנען וויכטיגער אַלס דאַס סהון; דענן נעמאַנד וויסט, וואס ער סהון זאָלל סהון, וועגן ער נכם בעלעהרט ווירדט. דעסהאַלב דאַרף אים נכם אַן לאַנגסאַמען, דער דיא זעגס אונד נכם ערגעזעט. אַן נעלייכט אין אַנדערען פּאַלליעטאָן ווערדען, זעלבס אויף דיא

נעפאַהר הין, דאַס דיא לעהרענדען דעם מאָרשוועטס דער מיזאַנגען אויסנעלעגעס ווערדען.

דא עראַהבען זיך אַללע אונד ריפען אינשטממיג: „מיזוואהר, דאַס לעגען אויס מעהר אַלס דאַס סהון, דענן דורך דאַס לעגען ווייד דאַס סהון עיסט אַנגעלעגט!“

* * *

איינע שרעקליכע צייט דער פערפאָלגונג וואר אין יודעא אנגעבראָכען. דיא דען וואָרען דער וויללקור אונד דער דרוכזוכ דער האַמשען אַלאָלאַסט פערזונגענען. דעלבסט דער אַן אינעס יודען אַלאָלבראַכט מאַרד וואורדע נור מיט אינער נעיגענגע נעלדשטראַפע נעבסס. קאַיזער האַדריאַן נינג אין דער נייוואַטען בעאַמטלונג דיעזע בעזיעג. שען מיט מאַנוס בישטעלע מאַנען; ער נעשאַפפענע נכס. דאַסס דיא לייכען דער נאַטאַלענען פאַן ביתר צוער ערדע בעשאַפפענע וואורדען, אונד דיא וויזען בעגראַבנען אַן פיליגס אינבעגראַבנען אונד דער אויסשאַרבונג שעלי. כער מאַסטען קראַנקהייטס אונד מאַר פערבייזשען.

אַלס אינסס האַדריאַן מיט נאָכסס נעפאַלגע זיך אַס פריינ ערגינג, קאַם אין יודע האַהער, וועלכער דען קאַיזער עהרבעטעס נייסטע.

„דוא הונד, (שריי אין דער קאַיזער אַן) דוא וואוסס עס מיך צו נייסטן, הענס אין דאָך אויף!“

וואָאַרט וואורדע דער אונגלילכע ערגייפען אונד אַן דען נעכסטען בוים נעהענגט.

וועגנדע מאַנע נאַכהער האַפּטס אין אינדערער יודע דאַס אונגלוק דעם קאַיזער צו בעזענגען. איינגעדרונגע יענעס שערקליכען אונגלוק דריקסט דיך דער אינס מויער אונד וכסט דיך דען בלוקקען דעס קאַיזער צו גנאַדענהער.

„זעהט דא דען יודען, (שריי האַדריאַן) דען דיא אויפגעבראַכטע אידען, דיא גראַסטען דבריהיסס פאַר. קעהרונגען צו טרעפען, דאַ ע ר אַ ה ן אונד בלאָס אַ ה ן דער אַללעס פערגאַנגענהייט מאַכט. דער בריגערמייסטער בערעיט זין זאָפאָרט אינע פערזאַמלונג דער שטאַרטפערדענטען אונד וועלכע בעשלאַפסס. דער קרון מילטעד לייגטס, זאָפאָרט פאַן דעם אונגעפעהר צוויי שטונ. דען פאַן דער עגטשעידונגס גינג מיליטער צו דא. לען, אין שפּעטער נאַכט ריקטע דענן אונד אינע עפּאַרדאַן דראַנגאַרען אונד אַללער שטיללע הער אין, אים זאָגליך ביא דער האַנד צו זין. דער אין. ראַעליטישע טעמפעל וואורדע אויספערדעט דאַ דריטס „ביז אַן דיא צעהנטע בעוואַפפנטע יודען בעוואַכסס אונד אַטטאַללען בעוואַפפנטע אויזא. עלטעגן. פערנער אַנדזרען אונד אַלעצייטמענער, אַן דער שטעטגען דער בריגערמייסטער אונד דער שטאַרטהויפטמאַן, גאַנגען דיא גאַנגען נאַכט הין. דורך דורך זעמטליכע שטראַסען דער שטאַדט. דיא יודען אַנגעקומען אין אהרהן דיא גאַס. טען פאַרדיכטסמאַכערעגעלן ערגייפען (אין יידישער אין דער שטראַסע דער בריגערמייסטער אונד דער שטאַרטהויפטמאַן, גאַנגען דיא גאַנגען נאַכט הין. דורך דורך זעמטליכע שטראַסען דער שטאַדט. דיא יודען אַנגעקומען אין אהרהן דיא גאַס. טען פאַרדיכטסמאַכערעגעלן ערגייפען (אין יידישער אייזענגעלדער האַס מיט עפּסטרגען מאַנע אַללין אין דער שטראַסע אין אייכענשטאַב בען. אונד צוואר אין אַללע דער פאַרצילכען דיכטסמאַכערס. נעלן. דיא געטראַפען וואָרען וואָרען. אַלאָהאַע מיט דער אייסטאַב. „גיעער מיט יודען!“. דיא אַ אַללען שטראַסענעקען אין אַגעקלעכט נע. פירען וואורדען, וואָ אַללעס. וואס אין דייזער נאַכט נעגען דיא יודען אונטערגאַסמען. וואורדע. אבער עס איזט פאַראויסזעהבלך. דאַס דער מיטלע לאַהרבעקען ווירד. זאבאלד דאַס מיטלעד אַבגעע. הען ווירד.

(אונגאַרן אונד אַסטערריי. כער מאַסאַקרירט?) אַן אונטער דען אַפּפּעלן דעס באַמבאַרדאַמענטס פאַן אַלעקסאַנ. דרען אויך אונגאַרישע אַסטערריי. אינגאַרנס זיך בעפּעדען, דאַרבער איזט בין צ ר שטעדט נכסס בעקאַנגט. דאָך גלייכסט מאַן בזוהער אין דייזעס פונקטע דך קרינער אַללדי נראַסען זאַרגע הינגעבען צו מססען, דא דער נראַסס טהיל וועגן נכס עממטליכע אונגאַרינע עסטערריי. אונגאַרנס פאַר דעם 11. יולי עגיפּטען פערלאַססען האבען זאַללען. אין אַרינעס אינגעגען מאַנע צו בענגנס דיי.

יודישע נייעס.

אַמעריקע.

(יוד נעהעטצע אין שטינג אַנגער.) נכט אומגאַנסט איזט דאס אייזנבריינער קאָמטאַאַ דאַסעזנגע, וועלכעס דיא צוויי פעלדהאַפּטס עהרע צוגעזעסט. דערען וועכטאַר אישטיצ צום אבנעאַרדנעטען צו בעזוטצען. דער נייא ערגאנגטע אבערגעשאַפן קאָלאָמאַן פאַן ראַדא דעזעלט אַם 11. דיעזעס זיינען איינגעזאַ. איינע דעפּ. טאַציאָן דער שטינאַמאַנגערער יידישען גע. מינדע. בראַכטע אהם אהרע הלדיגונג דאַר. ער נאַב דער דעפּוטאַציאָן דיא פערזיכערונג, דאַ מאַנע פאַלקלאָמען בערעהיגט זיין, ער וועדע ניכט נור דיא מאַכט, זאַנדערן אויך דען עגעשעדענען ווילן לען בעזוטצען. ערע אנטסעמטשע בעוויגונגען אים עגעשטעהען צו געשטאָקען. וועדערען זיך דיא איינ. וואהנגע שטיינאַמאַנגע פאַר דעם קאָמטאַאַס. נעפיידע פערזאַמטלטען, וויא דער נייא ערגאנגטע אבערגעשאַפן איינע רעדע העלט, צאַג אין פאַ. בעלהיפען דורך דיא שטראַסען, דראַהטע דען יודען מיט טאָד אונד פערדרעבען אונד באַמבאַרדירט דען מעמפאַל מיט שטעינען. עס וואורדען נון צוואָלף רעדעלס פהרער פערהאַפטעט. אונטער וועלכען איינגעג איסוהנאַטעג, האַסס דאַס צערשטאָרונגס. ווערק שאַן אַנגטאַן נעפאַלגט וואָרדען דאַר אונד האַסס דער איינגעקליבע אישטאַבט בעדיר זאַהן אי. נעס הינזוגען מאַשינענאַפּאַריַיס בעזוטצער, אין נאַטאַרישער קראַקהעלער אונד טרונקענבאַלד. אונד אין בעאַמטער דער אונגאַרישען וועסטבאַהן זונד. דיא פערהאַפטעטען יודערדער אַנדערן אַן דאַס קאָמטאַאַס-נעפאַנגענהייז אבגעלעגערס. אבער דעמסע וועדע דען איזאָלירטען איינזיעדלערן שטיינאַמאַנגערס נור וועגנ געהאַלטען, דענן דורך דיא עראַלטען צאַהלונגען פערהאַפטונגען וואורדע דע דער אַבעדע נור נאָך מעהר אויסגעגאַנגען. נון קאַם דער דירעקטאָר דער מאַשינענפאַבריק דער אונגאַרישען צוגס הייזען אונד אינהנדערט. פּאַסאַגיר וועגען. דאַס עס אהם אונ. מאָלדיג וויא, זיינע 150 אַרבייטער צוריקצוהאַלטען. דיא אַרבייטען בעריטטס דען גאַנצען טאָג נכטס. זאַגדערן זיין דאַסט בעשעפטיגט. פאַרקהרונגען צו פערעפען, אים פערמיינע מיט אנדערען אַרבי. טערן דיא יודען נאָך הייטע נאַכטס צו פלוגדערן אונד צו פערזאַגן. דער שטאַדטישטאַמאַן נינג צום בירגערמייסטער אונד דייזער צום אבערגע. שאַן, אים איהן אים ראַטה צו בטיטען. דייזער בע.

פאָלליעטאָן.

יודא אונד ראַם.

(56-טע פאָרטשעטצונג.)

„מאַנ דאַנן דייזעס אָדער יענעס נעבאָם נכם ער. פעלדס ווערדען, (אַנטאַר ראַבבי קעכא אונד ווייטער) זאָ ווירד עס דעסטאָ ראַנזאַטע נעמען, ווענן דער שטראָם, דער אונס עטאַס בערראַהם, פאַרבערגענגע גען זיין ווירד. אבער איינעס איזט, וועלכעס קיינע בעשרענקונג ערליידען דאַרף, דעלבסט צור צייט דער הייליגסטע נאַכט אונד נאָפאַר. דאַס איזט דאַס שטוידאוס דער הייליגען נאָפּטעסלערדע. זאָלליסט עס בעשרענקט ווערדען, זאָ מיסטע דיא וואורצעל פערקיס. מען, אים דער אין דער צוקונפט נייס לעבען קעסטאָר. שטייפטען ווירד. דיא פּסאַלען דער נאָפּטעסלערדע גליינס איינער נאַסען קעסטע, וועלכע פאַן דער אָפּפענבאַרונג אויף דעם סיני הגאבריינען זאָלל בים צו דען שטראָם בעשלעפּטען. יעדעס נעשלעכטס בילדעס אונד איין גליעד אין דייזער דייזער נאַסען קעסטע אונד פערבינדע דיא אַזקונפּס מיט דער פערגאַנגענהייט. אַן אַיין נשלעכטס דייזעס הייליגען שטוידאוס פערגאַנגענהייט ווירד, זאָ וועדע דיי תורה דען נאַכקאָמען פערלאָרען פיר אַללע צייטען. וואהל איזט אים יודענטהום דיא סאַהם דאַס האָכסטע, וויא אונזערע לעהרער אונס בעלעהרט האבען, דאַסס נכם דאַס לעהרען אונד לערנען דיא הרסאַהבע איזט, זאָנדערן דאַס סהון. וועגן עמאַנד לערנס אונד נכם נאָך דעם נעלעגענהייט האנדעלט, זאָ גלייכט ער מאַנען לאַנגסאַמען, דער דיא זעגס אונד נכם ערגעזעט. אַן אונד פיר זיך נעגאַסטען אים דאַס לערנען וויכטיגער אַלס דאַס סהון; דענן נעמאַנד וויסט, וואס ער סהון זאָלל סהון, וועגן ער נכם בעלעהרט ווירדט. דעסהאַלב דאַרף אים נכם אַן לאַנגסאַמען, דער דיא זעגס אונד נכם ערגעזעט. אַן נעלייכט אין אַנדערען פּאַלליעטאָן ווערדען, זעלבס אויף דיא